

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Przed przystąpieniem do prac konieczne jest wykonanie szczegółowej dokumentacji opisowej i fotograficznej opisującej stan zachowania obiektu przed przystąpieniem do prowadzenia prac konserwatorskich przy obiekcie.
2. Ostateczne potwierdzenie zidentyfikowanych czynników niszczących oraz ewentualnie ich uzupełnienie przez pobranie do badań próbek biologicznych i ewentualnie zachowanych wcześniejszych warstw malarskich w celu określenia oryginalnych rozwiązań kolorystycznych i zobrazowania stratygrafii.
3. Naniesienie środka dezynfekującego np. 5% roztworu preparatu Biotin T.
4. Oczyszczenie obiektu z luźnych zanieczyszczeń i nawarstwień. Zabieg przeprowadzić przy pomocy pędzli, miękkich szczotek, odkurzaczy przemysłowych.
5. Wykonanie demontażu elementów rozwarstwionych, luźnych m. in. profilowanych listew, gontów, desek, listew, deseczek siedziska.
6. W obiekcie największe ubytki występują w partii zadaszenia. W dużym stopniu jego pokrycie uległo zniszczeniu i zdekompletowaniu. W związku z powyższym konieczne jest przejście i dookreślenie koniecznych uzupełnień. Obluzowane elementy należy ponownie przytwierdzić. Brakujące zaś deszczułki gontów należy uzupełnić gontem łupanym z zastosowaniem tożsamego materiału drewnianego, który powinien zostać spatynowany, aby w jak najmniejszym stopniu odbiegał kolorystycznie od zachowanego pokrycia.
7. Obecnie zastosowane pod siedziskiem nogi są elementami wtórnymi i zostały wykonane w trakcie jednej z ostatnich napraw. Swoim kształtem znacząco odbiegają od pierwotnych. Mimo ich dobrego stanu zachowania proponuje się wymianę na nowe, toczone o rysunku odpowiadającym oryginałom, zobrazowanym w materiałach archiwalnych.
8. Przegląd metalowej konstrukcji siedziska pod kątem technicznym z identyfikacją ognisk korozji, które obecnie ocenione są jako powierzchniowe nie zagrażające stabilności konstrukcji.
9. Odrdzewienie i naprawa konstrukcji siedziska. Konieczne jest wykonanie spawów oraz częściowa wymiana elementów montażowych: śrub, nakrętek, podkładek itp.. małe ubytki w kątownikach i profilach zamkniętych należy wypełnić masami na bazie żywic epoksydowych z dodatkiem opiłków metalu.

Po związaniu należy obrobić ich powierzchnię nadając fakturę odpowiadającą materiałowi uzupełnianemu. W trakcie obróbki należy zwrócić uwagę na dokładne przywieranie uzupełnień do ubytku w szczególności krawędzi, aby uniknąć wnikania i zalegania wody w szczelinach co prowadzić będzie do powstania ponownych ognisk korozji w przyspieszonym tempie.

10. Poprzedzające uzupełnianie ubytków oczyszczanie prowadzi się jedną z dwóch wybranych metod: chemiczną lub mechaniczną przez piaskowanie powierzchni metalowych. Odpowiednie dobranie ścierniwa i ciśnienia roboczego powinno zapewnić całkowite bezpieczeństwo powierzchni poddawanej oczyszczaniu, nie powodując zniszczenia jej pierwotnej faktury. Oczyszczane metodą chemiczną elementy metalowe należy po oczyszczeniu zneutralizować.
11. Ponownie zabezpieczyć konstrukcję metalową oraz wszystkie jej elementy montażowe przed korozją oraz pokryć warstwą wierzchnią pełniącą funkcje estetyczne. W tym celu dopuszcza się zastosowanie zarówno powłok jednoskładnikowych tzw. all in one jak i kompozycji nakładanych kilkuwarstwowo - pierwsze zabezpieczające a kolejne estetyczne. Nie zaleca się stosowania środków bezpośrednio na rdzę. Kolorystyka elementów metalowych powinna być zbieżna z kolorystyką drewnianego, głównego elementu bezpośrednio z nim sąsiadującego i nie stanowić dla niego optycznej konkurencji.
12. Jeżeli na elementach drewnianych uda się ustalić oryginalną kolorystykę należy usuwanie przemalowań prowadzić ze szczególną ostrożnością tak żeby nie zniszczyć pierwotnych, zachowanych warstw malarskich. Zabieg prowadzony powinien być metodą mechaniczną wspomaganą chemicznie np. przy zastosowaniu preparatów gotowych takich jak pasty i rozpuszczalników na bazie chlorku metylu Akultex Abbeiser firmy Remmers, V33 lub Remlack lub autorską mieszanką konserwatorską. W sytuacji braku możliwości ustalenia oryginalnej kolorystyki proponuje się oczyszczenie zachowanej ostatniej warstwy malarskiej, usunięcie tłuszczących się fragmentów i uzupełnienie brakującej warstwy malarskiej nową w dobranej do poprzedniej kolorystyce z zachowaniem spatynowanego wykończenia.
13. Konsolidacji struktury drewna. Wykonanie impregnacji roztworem Paraloidu B 72 w toluenie. Proponuje się co najmniej dwukrotne nasycenie. Pierwsze o obniżonym stężeniu umożliwiające jak najgłębszą penetrację oraz drugie wzmacniające o wyższym stężeniu. Ilość koniecznych nasyceń powinna zostać ustalona doświadczalnie w celu uzyskania wytrzymałości drewna spełniającego w pełni wymogi techniczne zdrowego materiału. Brak

- możliwości uzyskania odpowiednich parametrów metodą nasycania powinno skłonić do wymiany zniszczonego elementu lub jego flekowania drewnem sezonowanym tożsamym gatunkowo z oryginałem przy użyciu odpornych na czynniki atmosferyczne klejów tradycyjnych stolarskich – odwracalnych.
14. Uzupelnienie drobnych ubytków dwuskładnikową żywicą epoksydową, tiksotropową, przeznaczoną do wykonywania uzupełnień ubytków i rekonstrukcji w drewnie.
 15. Uzupełnianie ubytków zapraw odpowiednio dobranymi gruntami.
 16. Wykonanie prac stolarskich i snycerskich, usunięcie wadliwych napraw, demontaż rozwarstwionych elementów konstrukcyjnych, oczyszczanie połączeń stolarskich, klejenie z zastosowaniem kotkowania lub metody na gniazdo w miejscach narażonych na wypaczenia. Po wykonaniu uzupełnień opracowanie form zgodnie z archiwaliami bądź zachowanym oryginałem. Na tym etapie przewiduje się wykonanie nowych nóżek i ewentualnie zwieńczenia zgodnych kształtem z dokumentacją historyczną.
 17. Wszystkie elementy powinny być przed ostatecznym malowaniem zabezpieczone przed niszczeniem biologicznym, na które w dużej mierze narażone jest drewno jako materiał organiczny (Biotin, Lichenicida, Preventol).
 18. Wymalowanie wykonać farbami przeznaczonymi do powierzchni drewnianych przeznaczonych do ekspozycji zewnętrznej i wykończeniu maksymalnie matowym. Do zastosowania proponuje się farby renomowanych firm np. Flugger, Tikkurila. Kolorystykę dostosować do historycznych odkrywek, lub w przypadku braku możliwości jej zidentyfikowania powtórzyć obecnie zastosowaną.
 19. Wykonanie dokumentacji opisowej i fotograficznej, rejestrującej poszczególne etapy pracy zgodnej z zaleceniami i schematem dostępnym na stronie www.zpap-orkds.pl. W trakcie prac sugeruje się bieżące prowadzenie dziennika prac konserwatorskich.

mgr Leonarda Okoń
konserwator z wykształceniem
nr dypl. LW 12 014, upr. WKZ 8/99